

॥ ११ ॥ मानुषं मानुषभावं ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ इति स्वर्गारोहणपर्वणि नैलकंठीये भारतमावदीपे चतुर्थोऽध्यायः
॥ ४ ॥ ॥ ५ ॥ पूर्वस्मिन् अध्याये यो यो धोयस्य यस्य देवस्यांशः सत्स्वर्गं गत्वा स्वस्य स्वस्यांशिनः सान्निध्यं प्रापेत्पुनः तत्र संशयः किमेते अंशाः कां इरुहाणां वृक्षाणामंशा इव पृथक् संसारित्वं
अखिलं सहसाराजा प्रष्टुमैच्छुर्धुधिष्ठिरः ॥ ततोऽस्य भगवान्निद्रः कथयामास देवराट् ॥ ११ ॥ श्रीरेषाद्रौ पदीरूपा त्वदर्थे मानुषंगता ॥ अयोनिजालोककांता पुण्य
गंधायुधिष्ठिर ॥ १२ ॥ रत्यर्थं भवतां त्वेषां निर्मिता शूलपाणिना ॥ द्रुपदस्य कुले जाता भवद्भिश्चोपजीविता ॥ १३ ॥ एते पंच महाभागा गंधर्वाः पावकप्रभाः ॥
द्रौपद्यास्तनयाराज न्यूष्मा कममितौजसः ॥ १४ ॥ पश्य गंधर्वराजानं धृतराष्ट्रं मनीषिणं ॥ एनं च त्वं विजानीहि भ्रातरं पूर्वजं पितुः ॥ १५ ॥ अयं ते पूर्वजो भ्रा
ता कौंतेयः पावकद्युतिः ॥ सूतपुत्राग्रजः श्रेष्ठो राधेय इति विश्रुतः ॥ १६ ॥ आदित्यसहितो याति पश्यैनं पुरुषर्षभ ॥ साध्यानामथ देवानां विश्वेषां मरुतामपि ॥
॥ १७ ॥ गणेषु पश्य राजेंद्र वृष्यं धकमहारथान् ॥ सात्यकिप्रमुखान् वीरान् भोजांश्चैव महाबलान् ॥ १८ ॥ सोमेन सहितं पश्य सौभद्रमपराजितं ॥ अभिमन्युं म
हेष्वासं निशाकरसमद्युतिं ॥ १९ ॥ एष पांडुर्महेष्वासः कुंत्यामाद्या च संगतः ॥ विमानेन सदाभ्येति पिता तव ममांतिकं ॥ २० ॥ वसुभिः सहितं पश्य भीष्मं शां
तनवं नृपं ॥ द्रोणं बृहस्पतेः पार्श्वं गुरुमेनं निशामय ॥ २१ ॥ एते चान्ये महीपाला योधास्तव च पांडव ॥ गंधर्वसहिता यांति यक्षपुण्यजनैस्तथा ॥ २२ ॥ गुह्य
कानां गतिं चापिकेचित्प्राप्तानराधिपाः ॥ त्यक्त्वा देहं जितः स्वर्गः पुण्यवाग्बुद्धिकर्मभिः ॥ २३ ॥ इति श्रीमहाभारते स्वर्गारोहणो द्रौपद्यादिस्वस्वस्थानगम
ने चतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥ ॥ ५ ॥ ॥ ५ ॥ जनमेजय उवाच भीष्मद्रोणौ महात्मानौ धृतराष्ट्रश्च पार्थिवः ॥ विराट् द्रुपदौ चोभौ शंखश्चैवोत्तर
स्तथा ॥ १ ॥ धृष्टकेतुर्जयत्सेनो राजा चैव ससत्यजित् ॥ दुर्योधनसुताश्चैव शकुनिश्चैव सौबलः ॥ २ ॥ कर्णपुत्राश्च विक्रान्तराजा चैव जयद्रथः ॥ घटोत्कचादय
श्चैव ये चान्ये नानुकीर्तिताः ॥ ३ ॥ ये चान्ये कीर्तिता वीराराजानो दीप्तमूर्तयः ॥ स्वर्गं कालं कियंतं ते तस्युस्तदपि शंसमे ॥ ४ ॥ अहोस्विच्छाश्वतं स्थानं तेषां तत्र
द्वितोत्तम ॥ अंते वा कर्मणां कांते गतिं प्राप्ता न रर्षभाः ॥ ५ ॥ एतदिच्छाम्यहं श्रोतुं प्रोच्यमानं द्विजोत्तम ॥ तपसा हि प्रदीप्तेन सर्वं त्वमनुपश्यसि ॥ ६ ॥ सौतिरुवाच
इत्युक्तः स तु विप्रर्षिरनुज्ञातो महात्मना ॥ व्यासेन तस्य नृपतेराख्यातुमुपचक्रमे ॥ ७ ॥

प्राप्ता उत ते तेष्वेवांशेषु लीयन्ते आद्ये कर्मजदेहपरंपरायास्तच्च ज्ञानमंतरेणोच्छेदायोगात्तेषां नित्यसंसारित्वमस्मदादिवत्स्यात् द्वितीये मानुष्यभावेनैकतानां कर्मणां नाशापत्तिरितिसंदिहानो जनमेजयः पृच्छति
भीष्मद्रोणाविति ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ ते अंते कां गतिं पुण्यभोगांते अंशिना सहैक्यं वा सा लोक्यं वा शाश्वतं प्राप्नुवंति उत भूमाववतरंतीति प्रश्नः ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥